

פ ר ו ט ו ק ו ל מ.ס. 172

מישיבת ועדת הכספים, שהתקיימה ביום שלישי.
כ"ב בכסלו תשל"ה - 10.12.74, משעה 10.00.

נ ר כ ח י מ - חברי הוועדה:

- י. קרגמן - היו"ר
- ע. אמוראי
- א. אפרת
- מ. ארנס
- י. בדר
- י. גולן
- צ. גרשוני
- ב.צ. חלפון
- א. מלמד
- י.ש. פלומין
- ג. פח
- ד. קורן
- ח. קורפו
- נ. קצב
- א. רונן
- ז. שובל
- א. שוסטק
- מ. שחל

מ ר ז מ נ י מ :

- ח. שטסל - החשב הכללי
- י. גלאון - משרד האוצר
- י. סלמן, י. דרורי, ע. פרי - רשות החברות
- תמר הקר - לשכת היועץ המשפטי לאוצר
- מ. גבאי, גב' מ. פרוקצ'ה - משרד המשפטים

מ ז כ י ר ה ו ו ע ד ה :

- א. קרשנר
- היועץ המשפטי לוועדה: ד"ר ג. קיטרון
- ס. אלחנני : כלכלנית הוועדה

ה ק י צ ר נ י ת :

שולמית פרג

בסדר-היום: (א) חקנות מילוה פיתוח, תש"ך-1960 - הוצאת סדרות חוב (מכ"ש האוצר מ-8.12.74) - (אישור שינוי בתנאים);

(ב) חוק החברות הממשלתיות (הוועדה המשיכה בדיוניה בחוק הנ"ל - מסעיף 6(א) עד סעיף 11).

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. קרגמן:

י. בדר:

לטור: אדוני היושב ראש, בהזדמנות שהייתי בספריה של הכנסת, שמתי לב לערימות עצומות של חומר שהשרים מוסרים בתור חוברות בכרכים בהזדמנות הופעתם בכנסת בעניני התקציב, או לקראת סקירות מיוחדות בגלל או בקשר עם התקציב. חומר זה נערם על האצטבות שבספריה.

ועדת הכספים בקשה, בזמנו, להפסיק נוהג זה של בזבוז גמור, ואכן בשנה אחת או בשנתיים קויים הדבר הזה והופסק. אינני רוצה להכנס לבעיה אם יש או אין צורך בסקירות אלה. אולי יש להן ערך רב. מכל מקום, אני משוכנע שסקירות אלה נעשות ע"י עובדים שממונים להכנותן. כאמור, יכול להיות שיש לסקירות אלה ערך פנימי, אבל הן ללא שימוש.

כאשר היו מדברים על חסכון, אז בודאי צריך להפסיק בזה. אני שמח שיש לי הזדמנות להגיד דברים אלה בפני החשב הכללי, כדי שאולי הוא יתרום משהו בענין זה.

היו"ר י. קרגמן:

ההחלטה שלנו בוצעה, וניתנה הוראה כזו. אולם, אחרי שנתיים בקשה ועדת הכנסת - תחת לחץ כל מיני גורמים - שימציאו שוב סקירות אלה. (י. גולן:) היו פניות של חברי כנסת שרצו את הסקירות הללו

על כל פנים, אני אביא ענין זה מחדש.

אני אטפל בזה.

א. חקנות מילווה פיתוח, חש"ר-1960 - הוצאת סדרות חוב (מכתב שר האוצר מיום כד' בכסלו חשל"ה 8.12.74):

היו"ר י. קרגמן:

אנחנו צריכים להצביע היום בענין אגרות חוב כפי שסוכם אתמול. אינני יודע, ח"כ פיינרמן איננו, כנראה חולה, ואינני יודע אם הוא עומד על הצעתו או לא.

על כל פנים, אני מציע להצביע ולאשר את ההצעה, כאשר יחד עם זה תבחן הבעיה הזו של קופות פנסיה מחדש. זהו ענין מסובך, אבל הוא ייבדק.

אני לא רוצה להצביע נגד הצעת האוצר, אבל אני רוצה שיעמידו את ההצעה

א. אפרת:

בדבר החוסך הקטן - עד 5000 לירות.

אנחנו נבדוק את הנושא, איך לא לתת להפקיד סכומים חד פעמיים.

ח. שטסל:

כדי שתהיה אפשרות לעשות ספקולציה?

ע. אמוראי:

הינר י. קרגמן:
אני מצביע את השאלה הבאה: מי בעד
ההצעה כמוצעת ע"י האוצר, לגבי אגרות
חוב שיונפקו בדצמבר ושיתפרטמו ב-15 בינואר?
האוצר יבחן את האפשרויות לגבי העתיד, וח"כ אפרת רוצה שהחוסך
הקטן יוגן ---

י. פלומינ:
עם כל הרגישות שיש בציבור, אז ברגע
שאנחנו מדברים על סכום כלשהו ייחשב
שנעשתה ספקולציה בציבור. לכן אני מציע לא לקבל שום החלטה בעניין זה.

ה צ ב ע ה

- 10 בעד ההצעה כפי שמוצעת ע"י האוצר -
- נגד - אין
- נסעים (ח"כ אפרת וקצב) - 2

לאשר השינוי בתנאים כמפורט
במכתב הנ"ל.

ה ו ח ל ט

ב. חוק החברות הממשלתיות:

סעיף 6 (א) -

י. בדר:
הדבר הזה הוא חשוב בעיני, בהבדלי
דעות כאלה עמוקים, כך שאני בודאי
אציע הצעות לסעיף 6 זה. על כל פנים, שכללים אלה יובאו לוועדת
הכספים.

א. רונן:
גם אני מבקש להוסיף לסעיף זה משהו
דומה, ואני לא מסתייג מהנוסח.
אנחנו יכולים לקבל את הנוסח שהציעה ועדת ברק בסעיף 8. האומר:
"8. לא תשקיע המדינה בחברה ממשלתית
(בין במניות, בין באגרות חוב ובין בדרך אחרת) אלא אם כן נקבע בחקציב
המדינה פריט ממנו תמומן השקעת המדינה בחברה ממשלתית".

כאן מוזכרת ההמלצה של דו"ח מבקר
המדינה שדיבר על כך, ואמר כי אותו כלל - שביטוי תקציבי על הקמת
חברה - יחול על איגודים. (מצטט) כלומר, ועדת ברק. וגם מבקר המדינה,
המליצו שיהיה איחוד בין הביטוי התקציבי של העניין באישור ועדת הכספים
של הכנסת.

י. פלומין:

גם לי יש את הדו"ח. מה שמתחייב מהמלצות ועדת ברק הוא, שיהיה מחוקצב סכום לרכישת מניות של חברה מסויימת.

אני חושב שוועדת הכספים לא צריכה לאשר רזרבה של 30 מיליון ל"י. אני חושב שאם יש תקציב אז הוא צריך להיות מוגדר. (א. רונן: אני הצעתי את סעיף 8 של ועדת ברק)

השאלה היא אם אפשר לחייב את המדינה בתקציב ספציפי בחברה מסויימת. אנחנו עושים העברה של רזרבה. אולי יש לעשות העברות מרזרבות ובאישור ועדת הכספים.

היו"ר י. קרגמן:

צריך להביא לאישור ועדת הכספים, והיא מאשרת או לא מאשרת. צריך לתת לזה גיבוי. רזרבה עלולה להתרוקן, ואם יש צורך להקמת חברה ---

י. פלומין:

אז יוצרים תקציב נוסף - (ג. קיטרון: ומה תעשה ועדת הכספים?) אנחנו לא צריכים לתת יד לזה. אני אומר כי זה צריך להיות בתוך התקציב. אני חושב כי מה שמוצע פה, מרחיק לכת, ואנחנו לא יכולים לתת יד לזה.

היו"ר י. קרגמן:

הממשלה מציעה להוסיף: "החליטה הממשלה על הקמת חברה ממשלתית, יודיע על כך שר האוצר לוועדת הכספים של הכנסת ויצייג מה הם מקורות המימון להשקעה בחברה".

א. אפרת:

אני מציע את הנוסח הקודם שהיה בדיון הכנסת הקודמת, אך במקום "תוך ציון" יבוא "אישור".

א. רונן:

אני רוצה להבדיל בין שני שלבים - השלב על הקמת חברה, שהממשלה מחליטה על כך, והיא קובעת את כל הדברים. אני לא כמו ח"כ בדר האומר שטעון הודעה. אלא אני אומר, כי הממשלה מחליטה איך תממן, כמה תשקיע ועוד; השלב השני הוא - המימון של החברה שחייב לקבל אישור של ועדת הכספים של הכנסת.

י. בדר:

אתם מדברים על מה שכתוב בסעיף 7.

ג. קיטרון:

לא.

י. סלמן:

כדאי להפריד בין מערכת של ועדת הכספים ובין המערכת ששמה הממשלה האכסוקוטיבית. לממשלה יש תקציב מאושר ע"י הכנסת, והיא רשאית לבחור את נושא הפעולה שלה. דפוס הפעולה של יכול להיות ממשלתי, ודפוס פעולה שלה יכול להיות משרד ממשלתי. זה עניין של ויכוח.

י. סלמן:

נכון שיש דברים חורגים. אבל עצם ההחלטה לגבי בחירת דפוס פעולה לחברה מוקמת - זו סמכותה הבלעדית של הממשלה, ולא של ועדת הכספים.

לגבי דרכי המימון: מה שהציעו בכנסת

הקודמת - "החליטה הממשלה על הקמת חברה ממשלתית יודיע על כך שר האוצר לוועדת הכספים של הכנסת, תוך ציון מקורות המימון להשקעות המדינה בחברה". הרי כאן חושפים בפני ועדת הכספים של הכנסת את מקורות המימון. אומרים כאן מה הם מקורות המימון, שלמעשה הם אושרו ע"י ועדת הכספים - שישמש מימון זה לענף הייצוא. זה במקרה שיש מימון. אם אין, אז בעת הדיווח מה מקורות המימון יודיע השר מניין הוא לוקח ואז יכולה ועדת הכספים לומר את דעתה. זה מגביל את הממשלה ע"י מתן אישור, וזה יעזור להקמת החברה.

אם זה תקציב, אז הוא מקבל אישור.

היו"ר י. קרגמן:

אם לא תקציב, אז זה יכול לבוא מערבויות. לכן זה צריך אישור ועדת הכספים.

א. אפרת:

אני רואה שאתם מדברים על סעיף 7.

י. בדר:

היו"ר י. קרגמן: ביחס לסעיף 6(ג) - אני מציע לקבל את ההצעה שבחוקרת הכחולה: "הממשלה רשאית לקבוע כללים שעל פיהם תבחן הצעות להקמת חברות ממשלתיות והנחיות לעריכת חוות הדעת של הרשות; כללים והנחיות אלה יפורסמו ברשומות". אם אנחנו, כוועדה, לא יכולים להחליט אם להקים או לא להקים חברה, אז אנחנו מקבלים ידיעה. אבל קריטריונים וכללים, זה צריך לבוא לאישור ועדת הכספים.

י. בדר: לאוצר יש כל מיני כספים, וקודם כל יש לו כספים מהתקציב. אך אסור לאוצר להשתמש בהכנסות המדינה, אלא באישור תקציב. יוצא מן הכלל לגבי רזרבה כללית. ברזרבה כללית יכול האוצר להשתמש בהודעה לוועדת הכספים. זהו המצב.

הוא הדין לגבי תקציבים מיוחדים. אפשר לעשות את זה באישור מוקדם.

בקשר לפרקטיקה הקיימת אמרתי כבר, אבל זו חזית אחרת. אבל טוב, יש לדאוג שיהיה באמת אישור מוקדם.

אבל יש כספים ממכירת רכוש ממשלתי. לגבי כספים אלה טוען מבקר המדינה כל הזמן, שאלה הם כספים כמו כל כספים אחרים - שהממשלה לא יכולה להוציאם בלי אישור. אבל יש כספים שבאים ממינהל מקרקעי ועוד כספים שהיא מקבלת. הממשלה יכולה להוציא כספים אלה ככל שהם מיועדים מראש לאיזו מטרה, או באופן שנתי, או באישור נוסף. מכל מקום טוען מבקר המדינה, כי אסור להוציא כספים אלה בלי אישור. לקבל אותם - מותר; להוציא - לפי אישור תקציבי בלבד.

הממשלה עשתה לפעמים "טריקים" בכדי לתת

י. בדר:

ובקשו שבנק זה יתן כסף לממשלה בתור כיסוי של ניירות ערך עבור רכישת מניות בבנק אחר. מבקר המדינה טען חריפות נגד עסקה זו. בפרט שזה בא בגלל מימון של מניות של בנק אחר, שכן היה בזה משום עבירה פלילית. אם כן, זו דוגמה איך הממשלה יכולה ליצור כסף ולהוציא כסף בלי אישור תקציבי. מבחינה זו מנהל חברת ישראל לא היה הממציא הראשון בענין זה. על כל פנים, אלה הם המקרים.

בדרך כלל, לממשלה אין כסף שהיא יכולה להוציא, אבל היא יכולה ליצור כסף של משהו אחר ולהוציא בכיסוי הממשלה.

מכאן אני מגיע לסעיף 7(א) - לגבי מטרות חברה: אני חושב שצריך לכתוב "מטרות החברה העיקריות".

הפרקטיקה בארץ היא כזו: פקודת החברות מבדילה בין עקרון של "מטרות עקריות" ו"מטרות עזר". אבל עורכי הדין כותנים שכל מטרה היא מטרה לעצמה. לפיכך חברה יכולה לעשות כל דבר שרוצה.

אני חושב שאם כתוב כאן "מטרות", אז אין הכוונה למטרות אלה, אלא לכל מטרות אפשריות. אם יודיע על מקורות מימון, אז אני שואל את היועצים המשפטיים - בפרט את היועץ המשפטי של ועדת הכספים: מה הם יכולים להיות מקורות מימון אשר לא זקוקים לאישור? אני יודע על אחד - הרזרבה הכללית. אבל שם דרוש אישור. אז מה הם מקורות מימון שאפשר להודיע עליהם ולבקש אישור? (היו"ר י. קרגמן: צריך לכתוב "באישור") (ג. קטרון: זה אישור כפול) מה שכתוב כאן זה פותח פתח.

בדרך כלל, להקצבות דרוש אישור. על אף שדרוש אישור, אז במקרה זה צריך להודיע. כאן צריך לכתוב "לבקש אישור במידה שהחוק מחייב את זה". אחרת, זה עושה רושם של דיך מיוחד.

י. פלומין: מה מקורות המימון להשקעה בחברה? האם יש נוסח אחר? אני חושב שצריך להיות "להשקעות בחברה".

לפי הצעת מר סלמן, יונפקו לציבור מניות בכורה, אז אחריות המדינה כאן משפטית, ולא כלכלית.

אני חושב שכל מיבנה ההון של חברה ממשלתית צריך לבוא לוועדת הכספים. למדינה יש אחריות כלפי ציבור זה. ועדת הכספים מאשרת את זה והמדינה תהא אחראית. (היו"ר י. קרגמן: היתה פה הצעה שזה יהיה באישור הוועדה).

אני מציע להוציא את המדינה, וכל מיבנה השקעות ההון בחברה עצמה צריך לבוא לאישור ועדת הכספים. אינני מדבר על רכישה מניות, אלא על מיבנה הון של חברה. הכנסת, הממשלה, אחראית מוסרית וכלכלית כלפי מי שיהיה בחברה. יבואו אליך בטענות כי אתה אישרת את זה. לכן אני אומר כי אנחנו לא יכולים לאשר חלק מהמיבנה, כך שאני מציע שנאשר את כל מיבנה ההון. כמובן שהמדובר בחברות חדשות.

א. שוסטק: יש שני סוגי ניירות: האחד, זה תיקונים להצעת החוק תשל"ג-1973, ושם כתוב השקעות המדינה בחברה; סוג נייר שני שבו כתוב כפי שמציע ה"כ פלומין, ובזמנו זה נתקבל פה אחד. המלים האלה "להשקעות המדינה בחברה" נוספו יותר מאוחר.

א. שוסטק:

עכשיו אני רוצה להיות יוצא דופן - שאנחנו נדון בזה באופן אנושי: איך לנו סמכויות לא לאשר חברה. צריך להביא לידיעת הוועדה את עצם הקמת החברה. אם אתה "מגניב" פה שצריך לאשר את מימון החברה, הרי זה בא לאחר שהממשלה החליטה על הקמתה. היא, הממשלה, לא צריכה להשאול אותנו אם להקים או לא להקים את החברה. והנה, היא צריכה כסף. היא מקימה חברה, ולאחר מכן היא תציע מימון. אך אתה לא מאשר את המימון - הרי זה לגמרי לא הגיוני. אתה לוקח סמכויות בדרך החלון, ולא בדלת הראשית.

אם הממשלה מקימה חברה, אז היא צריכה גם כסף. הרי היא לא תקים חברה אשר אחר כך תכשיל אותה בגלל המימון. זה לא מתקבל את הדעת. לכן אני מציע - לאחר הנסיון שיש לנו בענין זה, כך שאנחנו רוצים לשים לה כבלים וכו' - שנגיד כי מהיום ואילך אסור שהממשלה תהיה סוברינית, ואסור לה להקים חברה. אבל אני מציע לוועדה שאנחנו נדון בזה, אם לממשלה יש רשות להקים חברה עם מתן הודעה. אם כן, אז ענין המימון מספיק שתנתן בזה הודעה. מכל מקום אני אומר, שיהיה אישור ועדת הכספים על הכל.

מ. שחל:
אני רוצה להבחין בין מיבנה ההון של החברה שהממשלה משתתפת או לא משתתפת בו, לבין מימון שבה מתקציב הממשלה.

אני חושב שלועדת הכספים חייבים להביא את מיבנה ההון של החברה כולו. לא יתכן להביא את זה מבלי שנדע מהו מיבנה ההון. זה חלק אינטגרלי של ענין זה, - כמה מניות מסוייגים שונים, כמה הון נפרע ועוד. הכוונה צריכה להיות ברורה.
בניסוח המקורי צריך לציין מה מקורות החברה, והממשלה תביא לאישור ועדת הכספים, או שיהיה הניסוח שהוסכם עליו בוועדה.

אני מתייחס לסעיף 6(ג) - לדעתי, יש מקום למקום "לעריכת חוות הדעת של הרשות". מה קורה כאן? הממשלה מבקשת לקבל חוות דעת לגבי כדאיות ההשקעה בחברה מסויימת. מקרה שכ"ח הוא, כאשר הרשות תודיע שלא כדאי להשקיע. כאשר יביאו לידיעת ועדת הכספים על הקמת החברה, תומצא חוות דעת של הרשות כי בלעדי זה נוצר מצב של ניחוק מוחלט מקבלת החלטה לעומת מה שמביאים לאשר.

א. רונן:
בנושא זה, שהוא נושא כפול של אישור או ידיעה, או מה תוכן האישור ותוכן הידיעה - הייתי רוצה להציע:

(א) החליטה הממשלה על הקמת חברה ממסלתיח, תודיע על כך לוועדת הכספים של הכנסת על מקורות המימון או מיבנה ההון להשקעה בחברה; (ב) על מספר חבריה של החברה; (ג) השר שיהיה אחראי בעניני החברה.

ועוד סעיף: לא תשקיע המדינה במניות בחברה ממסלתיח ללא אישור מוקדם של ועדת הכספים של הכנסת.

ע. אמורי:
מה שאמר ח"כ שוסטק איננו מהענין, משום שהדרך של פרלמנט בכל העולם להתערב נחונה דרך הצד הכספי, והפרלמנט יכול "להתלבש" על זה בדרך התקציב. צודק היושב ראש באמרו, שאם זה תקציב אז ממילא זה בא לוועדת הכספים. אם הוא חייב להודיע על מיבנה ההון

ע. אמוראי:

הרי שכך ועדת הכספים תהיה מודעת מה דרוש לה, ואז היא חדע את המקור, ותגיד כן או לא.

ח"כ פלומין מרחיק לכת מבחינת האישור. י. טלמן:

אני מציע, שההודעה תכלול את כל מיבנה ההון. אנחנו נהיה מודעים ע"י ההודעה, ואז נהיה ערים לכך בשעה שנאשר. ע. אמוראי:

אני רוצה להצטמצם לשאלה של אישור או הודעה: אני לא מדבר על ההצעה שכל הקמת חברה ממשלתית טעונה אישור הוועדה או הכנסת. בזה אני לא מתערב. ג. קיטרון:
אולם, נצא מההנחה שהוועדה מקבלת את המיבנה של הקמת חברה ממשלתית, אז בענין המימון טעון הסדר מיוחד. ואינני אומר אישור או הודעה. ח"כ בדר אומר בצדק, לממשלה אין כסף. ולא יכולה לפעול בהתאם לתקציב. כל מימון - הוועדה; אם מהתקציב - אז הוא אושר ע"י הכנסת; או אם הדבר איננו מכוסה - האם אנחנו ניתן גושפנקא לפעולות הממשלה? - בודאי שלא.

בסעיף 11 של חוק התקציב כתוב: "שר האוצר רשאי, בהודעה לוועדה, לקבוע את המטרות אשר להן יוצאו סכומי "הרזרבה הכללית" שבסעיף הוצאה 48; הוא הדין לגבי סכומי "הרזרבה להוצאות פיתוח" שבסעיף הוצאה 87, ובלבד שאלה לא יוצאו אלא לסעיפי הוצאה שבחלק ב' לתוספת הראשונה".

אם רוצים להכניס כאן איזה סייג, הייתי מבין שהתקון יהיה בסעיף 11 של חוק התקציב, שכן כתוב שם, כאמור: "ובלבד שאלה לא יוצאו אלא לסעיפי הוצאה שבחלק ב' לתוספת הראשונה". כלומר, באישור הוועדה, כמובן, שזה נראה לי לגיטימי.

זה נראה לי כן, לפני השקעה בחברה ממשלתית - צריך לקבל אישור מוקדם של ועדת הכספים. היו"ר י. קרגמן:

נראה לי שצריך להביא את הסעיף לידיעת הוועדה, וכך צריך להכליל בו את שני הסעיפים - 6 ו-7. ח. קורפו:

אני כמובן מקבל את דעתו של מר קיטרון. אבל אני חושב שצריך לתת נוסחה יוחר (היו"ר י. קרגמן: נוסף את המלים "לצרכי השקעה בחברה"). י. בדר:

יש סעיפים כלליים בתקציב פיתוח, כגון: הלוואות לתעשייה, השקעות בתעשייה, השקעות בחקלאות. אבל חברה ממשלתית זה העברה לרשות אחרת. לכן הייתי מעדיף שלא נכתוב רק להשקעה בחברה. מובן מאליו, אם אין כספים, אז לוועדת הכספים אין סמכות ממילא. כך שלא הייתי כותב רק רזרבה - (ג. קיטרון: יהיה סעיף כללי) (א. שוסטק: אבל יהיה כתוב "יודיע") אני מזדהה עם

י. פלומין:

אני רוצה שיהיה כתוב "יודיע לפני הקמתה". (היו"ר י. קרגמן: אי אפשר להביא לוועדה כי הממשלה מתכוננת להקים חברה.) יש החלטת ממשלה, ואחר כך מגישים ניירות לרישום. בתקופת הביניים - בין ההחלטה לרישום - יביאו לידיעת הוועדה.

י. בדר:

לגבי המלה "מטרות החברה": על המלה הזו של "מטרות" יש 4 עמודים על כל מיני מטרות בכל חברה. ואחר כך כותנים "מטרות עקרוניות". כך עשה בנק לספנות - היה נותן הלוואות ימינה ושמאלה, ומבקר המדינה הביא את זה לידיעה.

אני מציע לכתוב "מטרות עקרוניות" - שיהיה

ברור לשם מה דרושה החברה.

זאת ועוד: אני חושב שצריך לכתוב "הון ומיבנה ההון". יכול להיות 51% לממשלה ו-49% לציבור.

דרוש גם ההון הנפרד. ההקצבה דרושה לא להון, אלא להון נפרד. אני חושב שבהחלטת הממשלה יהיה לא רק הון, אלא איזה סכום משקיעה הממשלה למעשה.

י. גולן:

ברצוני להעיר לגבי המלים "מטרות החברה": למשל - בחברה לישראל טען מיכאל צור שלפי חקנון החברה מותר לו לעשות מה שעשה למרות שהיו אלה דברים שהיו בניגוד למטרת המחוקק. כך שצריך לכתוב "כל המטרות". או שצריך לציין את המטרות הספציפיות של החברה. אני מעוניין שיהיה כתוב "מטרות ספציפיות".

מ. שחל:

צריך להיות - מטרות חברה ממשלתית יהיו בהתאם להחלטת הממשלה ובמסגרת הודעה. שסעיף זה יהיה סעיף כולל, שיבטיח כי לא תהיה אותה תופעה שכולל את כל המטרות.

י. סלמן:

ברצוני להסביר את סעיף 6(ג): למעשה, אין לממשלה מדיניות לגבי הקמת

חברות ממשלתיות.

האם יש קריטריונים מיוחדים? - כל שר יכול להקים חברה כזו וכזו למטרות אלה ואלה. הכוונה כאן שהממשלה תהיה רשאית לקבוע מדיניות כוללת מתי היא בוחרת להקים חברה, או להכנס לחברה. היא יכולה לקבוע שתכנס לחברה על מנת לבצע מדיניות ממשלתית - נניח, לפיזור האוכלוסיה, או כל נושא אחר; או שתקבע קריטריון שלא תכנס לחברה אם אין לה 50%. או זכות ווטו.

מכל מקום, אם היא קובעת שהיא רשאית

לקבוע וכו' - אז היא מפרסמת את זה.

כללים כאלה מחייבים חקיקה.

י. בדר:

ח. קורפּו: אני מרחיק לכת מחברי הכנסת שחל וגולן ואומר: כל הרעיון של חוק חברות ממשלחיות איננו בזה, אלא כשהמטרות אינן מוגדרות אז יש הסתבכויות. לכן צריך לקבוע שחברות ממשלחיות חיינה במטרות מוגדרות. בעיקר, שבמסמכי יסוד יהיה תחום, ואין בלעדו. לדעתי, זה חייב להיות בסעיף 7.

היו"ר י. קרגמן: יש לציין את הנושא הספציפי. כלומר, אם זו חברה להקמת מיבנים, אז שהיא לא תעסוק במשהו אחר.

מ. גבאי: סעיף 6(ג) הוא סעיף כללי - מתי תוקם חברה ממשלחית, וזה לא צריך להיות באישור ועדת הכספים.

י. בדר: בזמנו, כאשר היחה אבטלה של מהנדסים הוחלט להקים חברה, ושהיא תקבל כספים של אחוז אחד או שנים. אינני זוכר כמה - מהזמנות של המהנדסים, כדי שיוכלו להעסיק את המהנדסים. אחר כך לא היה צורך בכסף זה. אבל לא רצו להפסיק בזה, ולהמשיך בקיום החברה. לכן הוחלט בדירקטוריון - ומבקר המדינה הביא את זה בפנינו. את זה עשתה החברה בעצמה בלי אישור, ומבקר המדינה שלל את זה. כך שכל חברה שהיתה צריכה להפסיק להתקיים, צריכה לקבל אישור על כך.

ברור הוא, כי מוטב לומר "מטרות עיקריות יהיו בהחלטת הממשלה". אם מטרה עקרית אחרת - בבקשה. אבל שזה לא ייעשה כמו במקרה של המהנדסים, ע"י החלטה של דירקטוריון.

היו"ר י. קרגמן: אני מסכים שייכתב "מטרות עיקריות" בסעיף 6(ג).

ה ו ח ל ט לתקן סעיף 11 שבחוק התקציב.

סעיף 8 - רישום החברה:

י. קורפּו: זו לא חברה ממשלחית, וגם לא חברה מעורבת.

י. פלומין: זה רחב מדי. החלטת הממשלה צריכה להיות לגבי כל חברה שיש לממשלה לירה אחת. (א. שוסטק: אם המסמכים מוכיחים שזו חברה ממשלחית) צריך לעשות את שניהם ביחד. (א. שוסטק: צריך להיווצר את המלה "או").

י. בדר: צריך להירשם ע"י הרשם באופן גלוי, שהחברה היא חברה ממשלחית. כאן כתוב שצריך להגיש לרשם מסמכים, ולא כתוב מה יהיה רשום. בדרך כלל, הציבור איננו מסתכל על המסמכים, ומסתכלים על הרישום. (מ. גבאי: כתוב "אם הוגשה לרשם החברות תעודה של הרשות, המאשרת שהממשלה אישרה את הקמת החברה") שזה יהיה במסמכים.

י. בדר:

סעיף זה לא מתכוון לחברה ממשלתית. אלא לכל חברה שהיא בין מייסדיה. אם חברה ממשלתית, אז צריך להיות רישום אצל רשם החברות.

א. רונן:
זו הפעם הראשונה שאנחנו נותנים סמכות סטטוטורית לרשות שרק מסמך שלה מוכיח שהחברה היא ממשלתית.

ח. קורפן:
הרי החלטנו להוסיף את המלים "מסמך יסוד בהחלטת הממשלה". ואם יש החלטה כזו של הממשלה, האם אני צריך אישור מהרשם שהממשלה החליטה?

א. שוסטק:
זהו סעיף טכני פשוט. הואיל ואני מבין שזה סעיף טכני, אז אני מוצא בו מלים מפחידות - אישור הרשות וכו', אשר בלעדי זה אי אפשר לרשום. לכן אני מציע לנסח את זה באופן חיובי: לאחר שמוכיחים כי זו חברה ממשלתית, אז מגישים לרשם החברות לרישום. נניח שהשר רוצה לשלוח את התזכיר לרשם החברות. הממשלה החליטה על זה, ומותר לשר לעשות זאת. זו הזרוע הממשלתית לרישום החברות הממשלתיות. כתוב "לא תירשם אחרת אלא אם כן..."

היו"ר י. קרגמן:
יש חברות שנרשמות על פי חוק חברות רגילות. ופה זה יירשם על פי תעודה של הרשות וכו'. בכל זאת יש הבדל בין רישום זה לבין סתם רישום אחר.

א. שוסטק:
החברה היא חברה ממשלתית, והרישום הוא ע"י הרשות.

מ. שחל:
סעיף זה בא לפסוק שהממשלה בודקת את עצמה ומונעת אפשרויות אחרות. מאחר ונקבע שיש כללים נוספים, אז באה הממשלה ואומרת שצריך לעשות כך וכך ברישום החברה. לכן אני בעד השארת סעיף זה.

הקושי הוא כאשר הממשלה שותפה בחברה אחרת. מכל מקום, אני רואה את זה מעין פרוטוקול שיכולים לצרף אותו לרשם. כאן אומרים לרשם שהוא צריך לדרוש מסמכים אלה ואלה. אפשר להוציא את המלה "או".

ח. קורפן:
הגוף המבצע לרישום חברה ממשלתית תהיה הרשות. את זה אני מבין. כל חברה ממשלתית תהיה הרשות. לדעתי, הניסוח איננו מוצלח. למסמכי היסוד אנחנו מצרפים את החלטת הממשלה. אז בואו נעשה את הגוף לרושם חברות ממשלתיות.

י. בדר: יש עוד בעיה - חברות בת. אני מדבר על סעיף 8: כאשר מגישים את המסמכים לרשם החברות, אז לא נובע מהמסמכים שזו אכן חברה ממשלתית. כיון שנאמר במסמכים שהחברה הוקמה ע"י הרשות. לכן דרושה מבחינה זו איזו השלמה בסעיף זה. ואני לא מציע ולא כלום כעת, אבל אני בטוח שדרושה השלמה.

מ. גבאי: הבעיה הזו היא בעיה טכנית, אבל היא ממשית, משום שקרו מקרים כאלה. לכן מצאנו לנכון לקבוע את הדברים מפורשות, ורצוי על כן להשאיר את הסעיף הזה.

א. רונן: כיצד מחבצע תהליך זה היום? בלי החוק הזה? (י. סלמן: מקבלים הנחיה)

י. פלומין: סעיף 68 קובע את החלת החוק גם לגבי חברה שלובה או מעורבת. סעיף 37 מדבר על חברת בת ממשלתית, כך שמבחינה פורמלית המקרה שח"כ בדר דיבר עליו מכוסה באופן תיאורטי.

אין שום דבר בחוק זה איך חברה ממשלתית מקימה חברת בת. אנחנו יודעים איך מקימים חברה ממשלתית, אבל איננו יודעים איך חברה ממשלתית מקימה חברה בת. (י. סלמן: סעיף 12(9)) דברנו על כך שצריך להביא לידיעת הוועדה. אבל הבעיה היא לגבי חברות בנות, כי זה סעיף שמתייחס לזה.

היו"ר י. קרגמן: זה לא קשור עם סעיף 8.

סעיף 9 -

י. בדר: אם לממשלה יש 40%-45% בחברה, אז היא לא חברה ממשלתית. במידה מסויימת נעשית עיסקה, ורכשו עוד 5%, ואז נעשית החברה לחברה ממשלתית, לפי ההגדרה. והנה, סעיף 6 אומר כי זה צריך להיות באישור הממשלה, ובהודעה וכו'. מתי? לפני או אחרי שירכשו? אבל לפי ההגדרה, חברה נעשית ממשלתית באופן אוטומטי. מזה נובע, שהממשלה מוכרחה לעשות כל הצעדים של סעיפים 6 ו-7 לפני כן.

יש לי הרושם - עם כל הכבוד - שדבר זה דורש פרוצדורה מפורשת יותר ממה שכתוב כאן - "יחולו עליה הוראות סעיפים 6 ו-7 בשינויים המחוייבים". מה זה "שינויים מחוייבים"?

שר האוצר מדבר על בעל מניות פלוני שיש לו 2%, והוא קונה את זה ממנו. בסדר; אחר כך, לפלוני יש מניות של 1% - כאן השר יכול לקנות אם יש לו כסף לזה; אחר כך יש עוד אחד שיש לו 2% - לפני שיקנה אותם שר האוצר, הוא מוכרח לעבור את סעיפים 6 ו-7.

אני חושב, מבחינה פרקטית, אפשר ליצור סעיף שבמסגרת של סעיפים 6 ו-7 יתן למישהו בממשלה סמכות לרכוש מניות על מנת שחברה תהיה ממשלתית. לדעתי, מה שכתוב כאן זה לא נראה לי.

היו"ר י. קרגמן: במקרה כזה, זה צריך לבוא לממשלה על מנת שתחליט על חברה ממשלתית, ולהודיע על כך לוועדת הכספים. (י. בדר: ברגע שרכשה ---) (י. סלמן: אנחנו מסכימים).

לפני העיסקה. אם החברה רוצה לקנות את המניות, ורוצה ליהפך לחברה ממשלתית, אז תודיע על כך הממשלה.

ח. קורפו: איך היא מחליטה לפני זה על ירושה?

י. פלומין: צריך להפריד בין ירושה לעיסקה.

י. בדר: בהתאם לכתוב בסעיפים 6 ו-7 הממשלה יכולה לרכוש מניות. כל עוד לא הגיעה לרוב, אז אין צורך. לגבי הרכישה האחרונה צריך החלטת הממשלה. וזה עוד לפני הרכישה.

אני חושב שיש מקום בחוק להחלטת הממשלה כוללת, שהיא נותנת סמכות לרכוש מניות על מנת שתהיה חברה ממשלתית. במקרה זה על החלטה זו חל סעיף 6. סעיף 7 לא דרוש כאן בכלל כיון שזה ענין בחברה קיימת, שכן יש שם דירקטוריון, ויש שם מיבנה הון כל הדברים הללו ישנם כבר בחברה.

בסעיף 9 צריך להיות כתוב, שהממשלה מחליטה לרכוש מניות בכדי שחברה תהיה ממשלתית, ושהממשלה החליטה כי שר זה וזה יהיה ממונה. היא לא צריכה להחליט על מיבנה הון, כי זה קיים.

היו"ר י. קרגמן: ח"כ בדר מציע, במקום סעיף 9 יבוא סעיף כולל, שהממשלה מחליטה על הפיכת חברות מעורבות לממשלתיות, וכל כל נציגי הממשלה יכולים לנהוג על פי זה. הוא מציע שתהיה החלטה כוללת שהממשלה מחליטה, כך שיש גיבוי כללי שהממשלה מחליטה על כך. (י. בדר: החלטת הממשלה מוכרחה להיות לפי סעיף 6) (מ. גבאי: בסעיף 6 כתוב "טעונה אישור הממשלה")
הקמת חברה - זה דבר חדש.

י. סלמן: חברה קיימת. ואם הממשלה מחליטה לרכוש 50%. אז הוא פועלת לפי סעיף 6.

ג. קיטרון: סעיף 6 מדבר על הקמת חברה ממשלתית. אבל יתכן שיש חברה קיימת, ומסיבות אלה ואלה מחליטה הממשלה להפוך אותה לחברה ממשלתית. אם כן, אז אמרנו שזה טעון החלטת הממשלה.

י. בדר: מה זה שינויים מחוייבים? מה אומר סעיף 7 מלבד סעיף קטן (3)?
(ג. קיטרון: יכולים להיות שינויים) אתה יכול לשנות דירקטוריון ---

ג. קיטרוץ: זה קורה יום יום. גם בחברה פרטיה יכולים לרכוש 20% של מניות בחברה מסחרית, ובלבד שאחד הדירקטורים יעוף.

י. בדר: אני שוכח שאין דבר כזה בעולם. אתה לא יכול לקנות מניות בתנאי. אלא כל המניות, או ב-75%. עם מי תעשה תנאי?

הסעיף אומר, להפוך חברה לחברה ממשלתית. יש מקרה אחד שהממשלה בכלל לא היתה שותפת בחברה. ואין לה אף מניה שם. עכשיו היא רוצה לקנות את כל המניות. כך שלגבי מספר דירקטוריונים לא יהיו תנאים, אלא לאחר שקנתה את המניות, או שקנתה 75% בחברה שאין לה שותפות אחר. במקרה זה תוכל לעשות שינוי אחרי שתקנה, ולא לפני כן. כך שאין צורך בשום תנאי והסכם. במקרה זה יכול בית המשפט להגיד, בשם המעוט "מה שהחלטתם, זה לא טוב. לכן יהיה אחרת".

במקרה שלישי - הממשלה קונה 51%, ואז היא רוכשת עמדה, ואז היא הופכת להיות חברה ממשלתית. אבל היא לא יכולה לשנות את מספר הדירקטוריונים ולעשות הסכם עם מי שקונה ממנו מניות שהשחנו. לכן היא תעבור למעוט, ואז היא תגיד שהיא רוצה 75%, ואז יהיו 31 דירקטורנים.

אני אומר, שאם לעשות חוק כזה שהממשלה לא יכולה לקנות 51%, אז החוק הוא בלתי מושלם, כי הוא מכניס את הממשלה מיד לברירה.

בסעיף 7 אנחנו אומרים שאסור לממשלה לרכוש בחברה 51%, אלא אם יתקבלו 75% או 100% תנאים של הממשלה. למעשה, עורך דין רע מאד יציע דבר כזה.

היו"ר י. קרגמן: אני חולק אל דבריו של ח"כ בדר. לא יאביא עובדות. באופן כללי אני אומר שהממשלה יכולה, אם היא רוצה, להיות שותפה, או להפוך את העסק לאחר רכישת המניות בתנאים מסויימים. אם בעל העסק לא ירצה - לפי סעיף 6 - אז לא. לדעתי, דוקא טוב שאם הממשלה רוצה לעשות עסק כדי שתהיה לה השפעה על סמך זה הולכת לפי סעיף 6 או 7, ולקבוע מטרות. בלי זה, לא יכול להיות. מטרות יהיו כפי שאני רוצה, ולא אחרת.

י. בדר: אם זו דעתך, אני מכן לקבל. אבל זה לא טוב, כי אתה כובל בזה את הממשלה.

א. שוסטק: התעוררה השאלה בדברי ח"כ בדר לגבי המלים "שינויים מחוייבים". הרי לא כתוב מתי יהיו השינויים המחוייבים.

אני מציע לכתוב כך: עיסקה שיש בה כדי להפוך לחברה ממשלתית - אם דרך רכישת מניות ואם בדרך אחרת - דינה כדין הקמת חברה ממשלתית, ויחולו עליה הוראות סעיפים אלה ואלה.

כאשר אתה מוסיף "דינה כדין..." אז זה צריך להיות כמו קודם. הכוונה של עיסקה צריכה להיעשות לפני שהיא מתבצעת. (ח. קורפו: אפשר לכתוב "בטרם מימושה").

י. סלמן:

כאשר חברה נמצאת במשבר, וכאשר יש אינטרס לאומי של מדיניות ממשלתית לעזור לחברה כדי שתעבור את תקופת המשבר, או להמשיך ולהתקיים, ואחת הדרכים לכך היא לרכוש את המניות, או להזרים כספים. אנחנו אומרים שאנחנו מוכנים לרכוש את המניות, אבל אנחנו רוצים שהמטרות תהיינה אלה ואלה.

לדוגמה: ב"אילין" אנחנו שינינו הכל.

כך סעיף 6 בא להבטיח שאם הממשלה הולכת בדפוס פעולה בעתות משבר, אז היא שמה למטרה את מה שהיא הולכת לבצע. לכן אנחנו אומרים שיש חשיבות שהמפעל הזה ימשיך להתקיים. לכן המטרות אלה ואלה, והתנאים הם אלה ואלה. אתה רוצה - בסדר; אתה לא רוצה - אז לא צריך.

זה עניין של ניסוח.

ח. קורפו:

ח"כ בדר חושב שהממשלה לא מדי חופשית. אחרי הסעיפים 6 ו-7 חברה הופכת להיות

חברה ממשלתית והעניין יוכפה עליהם. (י. סלמן: תראה את סעיף 10) אתה מכריח 45% של בעלים. מה שכתוב זה גם כשלא רוצים בזה. (היו"ר י. קרגמן: עושים עיסקה בהסכמה הדדית).

י. סלמן:

במהלך עסקים רגיל, ואם יש לך בחברה 55%, ואני כבעל הון רוצה לקנות את

55%, הרי זה עניין שביני ובינך.

זכותה של הממשלה לבצע עיסקה כמו כל

אחד אחר. יש מקרים בהם חשוב שחברה זו וזו לא כדי שתחמוטט. ואם הממשלה לא תרכוש מניות אצלה, אז אין לה זכות קיום. הם אומרים שבדרך משפטית אין להם זכות לטעון, כי כל אחד יכול לעשות זאת, אבל הם מנצלים את העובדה שהממשלה עושקת חברה ממשלתית. עושים את הסקנדל הציבורי, ורוצים להינות משני דברים.

ח. קורפו:

אני מוכן להביא לך עסק טוב ומשגשג שהממשלה רוצה בו.

היו"ר י. קרגמן:

יש חברה שרוכשת 5%, ואז היא מנצלת את לכן פה אומרים שאם הממשלה עושה את זה, אז היא מאפשרת לאנשים לצאת. היא מציעה להם למכור את המניות.

היו שתי חברות שקנו פוליסים של 5%.

הממשלה נכנסה לחברה, והם עם 5% הכתיבו את התנאים. אבל אתה נותן את סעיף 10. לכן יש פה הגינות מסויימת.

ח. קורפו:

מה שאתה אומר, זה נכון. אבל זה מוגן בחוק החברות. במקרה זה אתה משנה את

מהות החברה.

א. רונן:

היושב ראש קרגמן אומר את זה בצורה פשוטה: הייתה חברה אחרת שקונה 10%, אז

במסגרת המשחק החופשי יכולים לשנות את לצמצם את המטרות של החברה. (י. בדר: לא יכולים לצמצם) היא יכולה לשנות את פעילות החברה.

י. בדר:

יש ארבעה עמודים שכתובים על מטרות החברה בתזכיר. אותם 45% שנשארו, אין להם תרופה. קודם היו מחלקים דיבידנדות. אומרים, שאם הממשלה עושה את זה, אז יכולים לפדות את זה.

י. פלומין:

ברצוני להסביר: כשאני יודע שאני 45%, אז אני יודע מה 55% יכולים לעשות לי, או מה שפקודת החברות נותנת לי, עם התיקונים שיש בזה. אבל לא דומה הדבר כאשר 55% הולכים לחברה ממסלחית. זה שונה. אם זה חברה פרטית, אז בכל שינוי אני יכול לפנות לבית המשפט. כלומר ברגע שאני רואה שהשינויים אינם עסקיים. אבל כאן, הממשלה יכולה על פי חוק לקבוע שהחברה תפסיד. כך שיש הבדל עצום אם פרטי רוכש 55%.

אני מוכן לקבל את הגישה שלך לגבי סעיף 10. זה פועל בשני צדדים. כמו שנוחנת הממשלה אופציה לצאת, אז שיהיה הפוך - כאשר העסק הוא טוב.

מ. שחל:

למעשה, אין שינוי אם הממשלה קונה את המניות. אותן התרופה קיימות. אם נניח שדירקטוריון מגיע למצב שיש חלוקי דעות, גם אז יהיה פתרון - 45% ל-55%. מגיעים לבעיה אם יהיה קו כללי, אז הרבה זמן לא תוכל להתקיים.

לגבי פדיון מניות: אם הממשלה נכנסת לחברה ותרצה לנהל מדיניות כזו של הפרעה, או פעולה מסחרית תקינה - אז תביא אוטומטית להורדת ערך המניות. כך אתה מוריד את ערך הכסף פלאים. במקרה כזה זה עלול להיות הורדת ערך הכסף.

אתה מכין תזכיר ותקנות. שתי חברות מקימות חברה משותפת, ויש שוויון מלא. לא 45%-55%. אלא יש מקרה שצד אחד קונה, והם 50%-50%. אז הממשלה לא נכנסת. היתרון הוא שלך.

ח. קורפו:

האם מוחקים את סעיף 9(א)?

היו"ר י. קרגמן:

לא.

סעיף 9(ב) -

א. שוסטק:

למה לחזור על זה שוב?

היו"ר י. קרגמן:

אנחנו נשאיר את זה למשפטנים.

סעיף 10(א)(ב)(ג)(ד) -

י. בדר:

לסעיף 10(א) - אין צורך לעשות שינוי יוצא מן הכלל לבעלי מניות ניתנות לפדיון. נשתנו דברים בחברה. רכשו מניות בחברה עסקית. יש פתאום חברה ממסלחית. יש להם מניות, והם צריכים לקבל תמורתן.

י. בדר:

את המונח הזה "יוצא מן הכלל" הכניסו להגדרה של חברה ממשלחית. אני מביין. אבל למה במקום שיהיה מניות בכורה, יהיה יוצא מן הכלל לבד? מה זה מניות בכורה? זה מקובל בדיבורים. אבל מבחינה משפטית זה מניות שנחונות לפדיון.

מכל מקום, בהגדרה - אני מביין; אבל בענין רכישה - אני לא מביין.

נניח שיש בחברה מניות שעליהן כתוב שהן יקבלו תמיד 6% לכל הפחות דיבידנדים, ולא כתוב שום דבר על מתן לפדיון. מניות אלה מוכרחים לקנות. אמנם הן מניות בכורה, אבל הן לא ניתנות לפדיון.

ועוד: נניח, שיש בחברה מניות, והם רשאים לקבל דיבידנדה רגילה. אבל כתוב שהחברה רשאית לפדות אותן בשנת 1980. אז לגבי מניות אלה, זה לא יחול, כי הן אינן מניות בכורה. אבל במקרה שהן גם מניות בכורה וגם ניתנות לפדיון, אז זה יוצא מן הכלל. אני לא מביין את זה.

י. סלמן: אם יש בדבר ח"כ בדר שזה עלול לפגוע במי שמחזיק מניות לפדיון, אז אנחנו נבדוק את זה.

א. שוסטק: מה יש לבדוק פה? בחלק הראשון כתוב כי הממשלה חייבת; בחלק השני נאמר שהממשלה איננה חייבת לקנות. אז מה יש פה לבדוק?

י. פלומין: אני מצטרף לחביעה הזו של ח"כ בדר, שהממשלה חייבת לקנות.

י. בדר: חייבת לקנות, אבל לא חייבת למכור.

לגבי סעיף 10(ב) אני מציע פרוצדורה אחרת: קודם כל אני מציע, שהמחיר שהממשלה רוצה לשלם ייקבע בקווים כלליים. שנגיד, שימנה אדם או קבוצת בני אדם - אם יש כמה סוגי מניות, אני רוצה שייקבע המחיר, ואחר כך יהיו רשאים בעלי המניות --- (ג. קיטרון: מחי?) אחרי שהחברה הפכה להיות חברה ממשלחית.

אם כן, קודם כל שייקבע המחיר, ואחר כך הבעלים יהיו רשאים למכור או לא למכור. לדעתי, יש כאן מלכודת, וזה לא הוגן. אחר כך יהיה דיון בעתונות.

לכן אני חושב שזו הדרך ההגונה מטעם המדינה, שהאדם שאומר "אני רוצה למכור" אז ידע מה הוא יקבל. אני חושב שהפרוצדורה כאן מוכרחה להביא למרירות ציבורית בצדק, או לא בצדק.

י. פלומין: כאן צריכה להיות הסכמה על תנאי. זאת אומרת, הסכמה עקרונית שתושלם בשעת מכירה. אני רוצה להציע הצעה שקודם הצעתי אותה - שתנתן אופציה לכיוון הפוך - במידה שרוצים לשלול מהם וכו', שיהיו זכאים למנוע מהם את הסכנה הזו. לדעתי, כך חטלו את העוקץ מחשש של הלאמה.

מ. שחל:

לדעתי, יש כאן דבר אחד שמפריע, והוא בסעיף 10(ג) שקובע את מה שקדם לזה גם בסעיף קטן (ב) - "ערב הפיכת החברה" - המועד "ערב" הוא בלתי מוגדר, כך שיכול להיות גם חוד, גם יום ועוד.

ידיעה כזו על רכישת מניות בפיקת חברה לממשלתית איננה נשארת בגדר סוד כמוס. יש התענינות. אינני יודע איך ינהג השוק אם יעלה או ירד.

בחברה פרטית ניתנת זכות קדימה לרכוש מניות של הצד האחד. קובעים על פי רוב אם זו מניית יסוד או שאחה מצמיד את המניות למאזן הקודם של החברה, אז יש לך ערך המניות וכו'. אני מציע לכתוב "שוויין יהיה לפי הערך של המאזן האחרון של החברה לחצי שנה". אם אין הסכמה, אז הולכים לבורר. אין להשאיר את זה פתוח. זה נותן חשובה להערות ח"כ בדר ופלומין.

אני לא חושב שיש צורך בקבלת הצעה של ח"כ פלומין. אם הממשלה קונה היום במחיר שהוא נמוך מערכך בשוק, אז הוא אחד הצדדים שיכול לרכוש. שיתאגדו ושימכרו לממשלה. או אם יש ערך יותר מהשוק - כאן צריך להשאיר דבר אובייקטיבי, ולא "ערב...".

ע. אמוראי:

כל החששות האלה מובנות לי היטב. אבל אני חושב שאין לזה עצה זולת הנוסח הקיים. יכול להיות, גם היום, שהממשלה מתוך רצון לעזור היא קונה מחברה מסובכת. בסופו של דבר צריך להיות הסכם מרצון.

לדעתי, כל הגבלה לחאריך מסויים פותחת פתח למנופלציות. לכן אני אומר, שעצם זה שאתה קובע תאריך מסויים. זה פתח. כך שאני מציע להשאיר כמו שהוא. אם משהו מהצדדים איננו שבע רצון, אז יש בוררות, בתי משפט. דוקא בגלל כל החששות אני מציע להשאיר כמוצק פה.

היו"ר י. קרגמן:

סעיף (ג) אומר, שאם אין לצדדים הסכם אז יהיה בורר, ולא חייב להיות נגיד הבנק. (א. שוסטק: בורר מוסכם) אם שני הצדדים מסכימים על כך.

י. בדר:

קודם אתה מוכר, ואחר כך אתה אומר את המחיר. זו הפקעה. למה לא יהיה יחס הגון כלפי אדם? למה הוא יצטרך ללכת להגרלה? ימכור כאשר ידע את המחיר שנותנים לו.

ע. אמוראי:

לא מכריחים אותו למכור.

ג. קיטלון:

לפי הנוסח זה כך: אחרי שהוא הודיע שימכרו. אומר ח"כ בדר, מדוע אתה מכריח אותו להודיע למכור כל עוד הוא איננו יודע מהו המחיר?

י. בדר:

אין אדם שרוצה למכור מבלי שידע מה יקבל. אין אדם שלא רוצה למכור במחיר

שידע.

י. בדר:

אני רוצה להציע הצעה: הממשלה, או נגיד בנק ישראל ממנה בני אדם שיקבעו את מחיר המניות. אחרי חודש או חודשיים, או אחרי שלושה ימים - יכולים למכור במחיר זה או לא למכור. אבל לא שאתה תגיד לאדם שאתה מוכרח להתחייב למכור מניות שלך במחיר שאתה לא יודע אותו. זה לא הגון, לא טבעי, וגם לא דרוש.

אם הוא צריך למכור, אז הוא מוכרח למכור

בכל מחיר.

י. פלומין:

ברגע שהמדינה הגישה הצעה לבעלי המניות, אז הם לא יכולים לעשות דבר. צריך להציע הסכמה

על תנאי על מחיר.

י. סלמן:

מה שאמר פה ח"כ בדר - יש בזה "קייז" רציני - שבסעיף 10 כתוב אם בקש ופסק הנגיד, הוא לא יוכל לסגת. אנחנו מסכימים, שאם זה ניתן לפירוש אז גם לאחר שהנגיד אומר, אז הוא לא חייב לקבל. כלומר, גם אחרי זה הוא יכול להודיע שאין ברצונו למכור. אין חובה כזו שעליו למכור.

סעיף 10(ד) -

י. בדר:

אני לא מסכים עם סעיף זה. לא צריך לכתוב מיום שחברה הפכה לחברה ממשלתית, אלא צריך לתת תאריך יותר מוחשי. אני מציע - מיום החלטת הממשלה, ולא מיום שחברה הפכה לחברה ממשלתית.

י. סלמן:

ברגע שנתנו את הפירוש שיכול לסגת, אז ענין התאריך איננו חשוב.

ז. שובל:

למען ההגיונות - מאחר ודברנו על המוכר, אז צריך לדבר גם על הקונה - שהיא הממשלה. היא נותנת הצעת קניה על תנאי. גם היא יכולה לא לקנות.

ג. קיטרון:

היא לא יכולה.

י. פלומין:

לגבי 10(ד) - יש לוח זמנים שלא מתאים למה שצריך להיות. לא כך צריך להיות. גם לפני שרכשה מניות אחריהם היא כבר הופכת דה-פקדו חברה ממשלתית. מנסרלים את האופציה. אנחנו כבר מכריחים אותך לקנות את המניות. על ידי זה שהפכה החברה לממשלתית, אני מעמיד את המעוט במצב עובדתי מסויים - לקפוץ מהחלון או להשחט. אחרי החלטת הבורר, זה כבר לא משמעותי. אני מקהה את האפשרויות שנתנו לו.

ב.צ. חלפון:

אני מציע שיהיה בורר זבל"א.

א. שוסטק:

אני מציע בורר מוסכם.

אני מציע שכל צד ממנה לו בורר זבל"א.

ב.צ. חלפון:

שיהיה בורר מוסכם.

היו"ר י. קרגמן:

אם לא תהיה הסכמה, אז הנגיד יקבע.
כלומר, אם אין הסכמה לבורר אז

י. פלומין:

הנגיד יקבע.

בית המשפט יקבע.

היו"ר י. קרגמן:

חמיד הממשלה לא צודקת כלפי הציבור.
לגבי בורר, זהו העקרון.

י. סלמן:

אני מציע לקבל את הצעת ח"כ פלומין,
יו"ר לשכת עורכי הדין שיקבע)

שבהעדר הסכמה יקבע --- (קריאה)

כל הכבוד לחברי למקצוע שלי, אבל
מה ענינו של יו"ר לשכת עורכי הדין?

ג. קיטרון:

שיהיה בית המשפט.

היו"ר י. קרגמן:

בהעדר הסכמה לבורר - הנגיד או
מנהל הבורסה יקבע ---

י. פלומין:

לא טוב שלעסק הזה ייכנס הנגיד.

ז. שובל:

אז מי יהיה בורר אם לא תהיה הסכמה?
זו השאלה.

ג. קיטרון:

אם ידעו את המחיר, אז אין צורך בבורר.

י. בדר:

נוסף לזה, אני לא מביין מה זה
של סוגים שונים לביין הממשלה?

"בורר מוסכם" בין 20 בעלי מניות
אין עושים את זה - אינני יודע.

אם שני הצדדים אינם מסכימים, אז
בית המשפט יחליט על בורר.

היו"ר י. קרגמן:

הגענו עד סעיף 11.

תודה רבה. הישיבה נעולה.